

**Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
MISIONI NË KOSOVË**

Gjendja e institucioneve të pavarura në Kosovë

Korrik, 2012

PËRMBAJTJA

LISTA E SHKURTESAVE	3
PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	4
1. HYRJE	6
2. REZULTATET KRYESORE TË GJETURA.....	8
3. KONLUZIONET.....	15
4. REKOMANDIMET.....	15
SHTOJCA 1: INDEKSI I INSTITUCIONEVE TË PAVARURA QË I RAPORTOJNË DREJTPËRDREJTË KUVENDIT TË KOSOVËS.....	18
SHTOJCA 2: LISTA E PERSONAVE TË INTERVISTUAR.....	24

LISTA E SHKURTESAVE

BKMM	Bordi Këshilldhënës për Mbrojtjen e Mjedisit
AKK	Agjencia Kundër Korrupsionit
Kuvendi	Kuvendi i Kosovës
ART	Autoriteti i Rregullatorit të Telekomunikacionit
BPRAT	Bordi i Pavarur për Rishqyrtimin e Ankesave Tatimore
AAC	Autoriteti i Aviacionit Civil
BQK	Banka Qendrore e Kosovës
KQR	Komisioni Qendror i Regjistrimit
KQZ	Komisioni Qendror i Zgjedhjeve
APP	Agjencioni Qendror i Prokurimit
ZRE	Zyra e Rregullatorit të Energjisë
EULEX	Misioni i BE-së për Sundimin e Ligjit në Kosovë
KPMM	Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale
ICO	Zyra Ndërkombëtare Civile
KPM	Komisioni i Pavarur për Media
KPMSHCK	Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës
KKK	Komisioni Kosovar i Konkurrencës
KKTK	Këshilli i Kosovës për Trashëgiminë Kulturore
KGJK	Këshilli Gjyqësor i Kosovës
IGJK	Instituti Gjyqësor i Kosovës
AKP	Agjencia Kosovare e Pronës
KKKP	Komisioni i Kosovës për kërkesa pronësore
KNJ	Komisioni për Ndihmë Juridike
KAM	Këshilli i ankesave për media
ASHMDP	Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale
KKSH	Këshilli Kombëtar i Shkencës
OSBE	Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë
AKP	Agjencia Kosovare e Privatizimit
APP	Agjencioni i Prokurimit Publik
KRPP	Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik
OSHP	Organi Shqyrtues i Prokurimit
ARRH	Autoriteti i Rregullatorit të Hekurudhave
RTK	Radiotelevizioni i Kosovës
PSSP	Përfaqësuesi Special i Sekretarit të Përgjithshëm
FKPK	Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës
KUK	Këshilli i Ujërave të Kosovës
ZRRUM	Zyra e Rregullatorit për Ujë dhe Mbeturina

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Institucionet e pavarura janë elementi kryesor i një demokracie funksionale. Bashkë me pushtetin legjislativ, atë ekzekutiv dhe gjyqësor mundësojnë një sistem të zhvilluar të ruajtjes së baraspeshës, duke shtuar përgjegjshmërinë dhe duke zbutur ndikimin jo të drejtë politik. Sfidat që e përcjellin demokracinë në tranzicion të Kosovës, megjithatë vazhdojnë të pengojnë zhvillimin e institucioneve duke u nisur që nga mungesat e vazhdueshme të resurseve e deri te ndërhyrjet politike.

Shembujt si në vijim janë vënë në pah në këtë raport:

- Në teori, institucionet e pavarura përfitojnë nga një bazë e sigurt ligjore për themelimin dhe funksionimin e vazhdueshëm të tyre. Megjithëkëtë, dispozitat përkatëse jo gjithmonë zbatohen ndërsa legjislacioni dytësor shpesh mungon.
- Nuk ekziston një model unik i financimit me ç'rast disa institucione financohen direkt nga buxheti i Kosovës ndërsa të tjerat mbështeten në të ardhura të veta burimore përmes tatimit. Disa institucione përfitojnë nga të dyja këto mundësi. Përveç këtyre, disa prej tyre marrin edhe ndihmë financiare nga donatorë ndërkombëtarë. Përgjithësisht, buxhetet përshkruhen si të pamjaftueshme që çojnë në pamundësinë e institucioneve për të rekrutuar dhe mbajtur personel cilësor duke u detyruar të punojnë në kushte pune nën standardin e duhur.
- Emërimet e pozitive të larta (në nivel bordi dhe ekzekutiv) vonohen. Vendet e lira të punës mbeten të hapura për periudha të zgjatura kohore duke penguar seriozisht funksionimin e institucioneve përkatëse.
- Komisionet funksionale të Kuvendit ende duhet të zhvillojnë kritere objektive për të vlerësuar punën e institucioneve të pavarura përmes raportimit të rregullt. Aktualisht, Kuvendi nuk ka mekanizma përcjellës për t'u siguruar se rekomandimet janë duke u zbatuar nga institucionet e pavarura.
- Nuk ka përkrahje të mjaftueshme politike për punën e institucioneve të pavarura që si rrjedhojë ndikon në legjitimitetin e zbehur të tyre dhe në reagimin e dobët nga ana e ekzekutivit.
- Niveli i përgjithshëm i vetëdijesimit publik në lidhje me punën e institucioneve të pavarura është i dobët dhe qasja në informata është e kufizuar.

Raporti poashtu rekomandon mënyrat se si vendimmarrësit mund t'i pakësojnë rreziqet dhe t'i adresojnë sfidat e përmendura më lartë:

- Zbrazëtitrat në kornizat rregullative duhet të identifikohen dhe të adresohen në koordinim me të gjithë akterët përkatës.
- Institucionet duhet të përmirësojnë bashkëpunimin horizontal në mënyrë që të sigurojnë bartjen e njohurive dhe bashkimin e resurseve në dispozicion kur dhe ku është e mundur.
- Duhet të vendosen lidhje më të mira me Kuvendin, mediat dhe shoqërinë civile.
- Kuvendi në anën tjetër, duhet të krijojë mekanizma për të përcjell emërimin e krerëve të institucioneve të pavarura në mënyrë që të sigurohet planifikimi në kohë të duhur i vijimësisë.
- Informatat e paraqitura në raporte vjetore përveç se për të vlerësuar punën e institucioneve do duhet të shfrytëzohen më mirë për të përmirësuar organet

ekzekutive që ato i mbikëqyrin.¹ Në të njëjtën kohë, dija që buron nga ekspertiza e fushëveprimit të institucioneve duhet të shërbejë si material për procesin legjislativ.

- Qeveria duhet të minimizojë ndërhyrjen në buxhetet e propozuara nga institucionet e pavarura.

¹ Si pjesë e praktikës së zakonshme parlamentare është shfrytëzimi i raporteve të auditimit të ministrive për të ndihmuar në vlerësimin e punës së tyre.

1. HYRJE

Institucionet e pavarura janë elementi kryesor i demokracisë funksionale. Shprehja 'e pavarur' i referohet nevojës së institucioneve që të mbrohen nga ndikimi jo i drejtë duke u dhënë kështu atyre autonomi politike dhe vepruese. Megjithatë, sikurse edhe qeveria, institucionet e pavarura i japin llogari përfaqësuesve të zgjedhur të Kosovës që mbikëqyrin punën e tyre.

Ekzistojnë dy lloje të institucioneve të pavarura që veprojnë në Kosovë: (1) ato që mbikëqyrin respektimin nga ana e qeverisë të standardeve të qeverisjes së mirë dhe të drejtave të njeriut, siç janë Institucioni i Avokatit të Popullit (IAP), Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP) dhe Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës (KPM SHCK); dhe (2) agjencionet dhe rregullatorët që kryejnë funksione rregullatore, licencuese dhe kuazi-gjyqësore siç janë Komisioni i Pavarur për Media (KPM) dhe Zyra e Rregullatorit të Energjisë (ZRE).

Sipas praktikës ekzistuese evropiane, kushtet thelbësore të nevojshme për veprimin e lirë dhe efektiv të institucioneve të pavarura janë:

- 1) **Pavarësia financiare**, për t'u siguruar që institucioneve u jepen fonde të mjaftueshme për të kryer funksionet e tyre me autonomi të plotë vepruese;
- 2) **Pavarësia e emërimit dhe mbajtjes**, për t'u siguruar që emërimet bëhen në baza meritore dhe janë transparente, ku anëtarët e bordit dhe personeli janë të lirë për të punuar pa frikë të largimit nga puna për arsye arbitrare ose politike;
- 3) **Pavarësia nga ndërhyrjet në vendim-marrje**, ashtu që qeveria nuk ka një ndikim në vendimet që merren nga institucionet e pavarura dhe se organet ekzekutive respektojnë dhe mbështesin vendimet që merren nga institucionet e pavarura.

Aktualisht në Kosovë janë 30 institucione të pavarura² që drejtpërdrejtë i raportojnë Kuvendit të Kosovës përderisa veprojnë në distancë nga Kuvendi për të monitoruar dhe rregulluar në mënyrë të pavarur punën e degës ekzekutive të qeverisë. Shumica nga to janë të detyruara të marrin vendime apo të mbajnë standarde pavarësisht nga dega ekzekutive e qeverisë, përderisa mbeten të përgjegjshme ndaj përfaqësuesve të zgjedhur. Ato i raportojnë direkt Kuvendit, kryejnë lloj-lloj funksionesh që përfshijnë mbikëqyrjen dhe këshillimin për çështje të qeverisjes së mirë dhe të drejtave të njeriut, rregullimin dhe ruajtjen e standardeve profesionale apo shërbejnë si kuazi-gjyqësor apo administrues. Secila nga institucionet e pavarura dallojnë për nga niveli i zhvillimit përderisa pjesa më e madhe e tyre ende përballen me sfida kritike për integritetin e tyre operacional.

² Ky studim në rradhë të parë analizon organet e pavarura publike që kanë si rol kryesor mbikëqyrjen dhe marrjen e vendimeve për aspekte të caktuara të punës së qeverisë. Këto institucione duhet t'i japin llogari direkt Kuvendit të Kosovës dhe në shumicën e rasteve Kuvendi ka fuqinë e emërimit apo shkarkimit të krerëve të institucionit në baza meritore, baza të krijuara ligjore dhe kritere të tjera objektive. Disa përjashtime janë Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) Kryesuesi i së cilës emërohet nga Presidenti i Kosovës ndërsa anëtarët e tij emërohen nga grupet më të mëdha parlamentare dhe anëtarët që gëzojnë ulëse të rezervuara ose të garantuara në Kuvend (Neni 61, Ligji nr. 03/L-073 mbi Zgjedhjet e Përgjithshme, 15 qershor, 2008); Autoriteti i Aviacionit Civil (AAC) anëtarët e Bordit Mbikëqyrës të të cilit emërohen nga qeveria (Neni 16, Ligji Nr. 03/L-051 mbi Aviacionin Civil, 4 qershor 2008)

Duke marrë parasysh përkushtimin afatgjatë për zhvillim demokratik e veçanërisht të agjensioneve të pavarura, Organizata për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) Misioni në Kosovë ka zhvilluar dhe administruar një analizë gjithëpërfshirëse të institucioneve të pavarura të Kosovës duke synuar vlerësimin e mjedisit veprues të tyre, sfidat dhe mundësitë kryesore për të ardhmen. Në veçanti, analiza vlerëson pavarësinë operationale dhe politike të institucioneve si dhe përgjegjshmërinë e tyre ndaj publikut duke hulumtuar mënyrën e rregullimit institucional, kornizën ligjore, financimin dhe marrëdhëniet e agjencive me palët tjera të interesit.

Rezultatet e gjetura bazohen në informatat e mbledhura duke zbatuar një kombinim të metodologjive të mbledhjes së të dhënave. Hulumtimet e brendshme janë kryer duke i shfrytëzuar dokumentet kryesore nga të gjitha 30 institucionet e pavarura të analizuar, duke përfshirë ligjet përkatëse, legjislacionin dytësor, raportet vjetore dhe konkluzionet e auditorit të përgjithshëm. Tridhjetë e një përfaqësues të lartë nga gjithsej 27 institucione të pavarura janë intervistuar në periudhën mes tetorit dhe dhjetorit të vitit 2011³. Intervistat janë zhvilluar në bazë të pyetësorit gjysmë të strukturuar. Janë mbajtur dy fokus grupe në dhjetor të vitit 2011, me gjithsej 19 përfaqësues nga 12 institucione të ndryshme që kanë marrë pjesë në dy ngjarje të organizuara për të konsoliduar dhe verifikuar të dhënat e mbledhura gjatë intervistave. Një tryezë e rrumbullakët përfundimtare është mbajtur me 22 dhjetor 2011 në të cilën kanë marrë pjesë 30 përfaqësues nga 18 institucione për të diskutuar për konkluzionet fillestare.

Synim i këtij raporti është të promovojë zhvillimin e mëtejshëm të institucioneve të pavarura, të kuptuarit nga ana e tyre e funksionimit të komisioneve të Kuvendit që mbikëqyrin dhe mbështesin punën e tyre dhe të ngritin komunikimin me Sekretariatit e Kuvendit pasi që ai koordinon punën e të dy palëve. Audiencia e synuar përfshin edhe ministrinë e qeverisë, organizatat e shoqërisë civile si dhe donatorët e interesuar ndërkombëtar.

³ Kjo përfshin qoftë kryesuesin e bordit apo drejtorin ekzekutiv apo që të dy. Në mungesë të njërit apo të dy krerëve, për këtë analizë janë intervistuar personeli kyç i organizatës. Përveç kësaj, disa nga institucionet e pavarura kanë zgjedhur të mos marrin pjesë në këtë studim.

2. REZULTATET KRYESORE TË GJETURA

2.1 Korniza ligjore

Organet e mandatuara për të rregulluar punën e ekzekutivit duhet të gëzojnë shkallë të lartë të pavarësisë e në të njëjtën kohë të mbeten të përgjegjshme para publikut. Niveli i pavarësisë institucionale në mënyrë tradicionale është mishëruar në kornizën përkatëse ligjore, që përmban dispozita përkatëse për financimin dhe personelin adekuat, si dhe kriteret të përcaktuara qartë për emërimin dhe shkarkimin e personelit në pozita të larta. Në të njëjtën kohë, institucioni duhet të ketë mandat që të raportojë rregullisht dhe të inspektohet nga legjislativi; duhet të jetë transparent gjatë punës së tij dhe t'i nënshtrohet kontrollit gjyqësor kur është e nevojshme.⁴

Në teori, institucionet e pavarura në Kosovë janë të prira për të përmbushur praktikat më të mira ndërkombëtare sa i përket themelimit dhe veprimit. Krijimi i tyre ka bazë të arsyeshme ligjore përderisa mandatet individuale të institucioneve më tej janë të përkufizuara me ligje dhe legjislacion sekondar të veçantë.

Edhe pse konturat e kornizës solide ligjore ekzistojnë, prapëseprapë përvoja relativisht e shkurtër e institucioneve të pavarura jep shkas për paraqitjen e një numri paqartësish operacionale dhe ligjore.

Ekziston mungesë e legjislacionit dytësor që është i domosdoshëm për qartësimin e roleve dhe përgjegjëseve të institucioneve në fjalë. Tani për tani, zbrazëtirat në kornizën ligjore e pengojnë punën e rreth një të tretës së institucioneve të pavarura. Në disa raste, mangësitë ligjore përbëjnë një sfidë serioze për zbatimin e mandatit të institucioneve.

Për shembull, Ligji për Avokatin e Popullit⁵ dhe Ligji për Këshillin e Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës⁶ parashohin që pagat për Avokatin e Popullit, pesë zëvendësit e Avokatit të Popullit, dhe anëtarët e Këshillit të Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës (KPMShCK) të paguheshin sipas Ligjit për Pagat e Zyrtarëve të Lartë Publik⁷. Në kohën kur është hartuar ky raport, Ligji për Pagat e Zyrtarëve të Lartë ka mbetur për t'u hartuar e nuk ka qenë i përfshirë as në programin legjislativ për vitin 2012. Si rezultat i këtij vakuumi ligjor, çështja e pagave për pesë Zëvendësit e Avokatit të Popullit të punësuar në tetor 2011 ka kaluar nëpër një debat të ashpër. Në fakt, dy nga pesë prej tyre nuk janë paguar fare për një periudhë të gjatë në mesin e mosmarrëveshjeve të vazhdueshme për kompensimin që kanë pasuar nga paqartësitë e përmendura ligjore. Çështja ende ka mbetur pa u zgjidhur. Mungesa e Ligjit për Zyrtarët e Lartë Publik ka pasur ndikim edhe në anëtarët e KPMShCK-së pasi që ata aktualisht nuk paguheshin sipas një dispozite ligjore dhe pagat e tyre nuk janë korrigjuar në pajtim me rritjet e pagave të shërbyesve civil.

⁴ Komisioni i Zgjedhjes së Administratës Publike, Dhoma e Ulët e Mbretërisë së Bashkuar, *Etika dhe standardet: Rregullimi i Sjelljes në jetën publike. Raporti i katërt i Sesionit 2006-2007*, f. 19-21

⁵ Ligji nr. 03/L-195 për Avokatin e Popullit, 27 gusht 2010.

⁶ Ligji nr. 03/L-192 mbi Këshillin e Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës, 16 gusht, 2010.

⁷ Neni 32 i Ligjit për Avokatin e Popullit, Nr.03/L-195, 27 gusht 2010 dhe Neni 21 i Ligjit për Këshillin e Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës, Nr. 03 / L-192, 16 gusht 2010.

Si rrjedhojë, pagat e anëtarëve të këshillit të KPMSHCK-së janë më të ulëta se disa nga pagat e shërbyesve civil që janë nën mbikëqyrjen e tyre.

Për ato institucione të pavarura që nxjerrin vendime ekzekutive ligjore, ekziston një mungesë e dukshme e një mekanizmi efektiv përmbartues që të sigurojnë ekzekutimin. Agjencia Kosovare e Pronës (AKP) merr vendime në raste të pronësisë së kontestuar mbi pronën e paluajtshme si rrjedhojë e konfliktit të armatosur në vitet 1990. Edhe pse vendimet e kësaj Agjencie për marrjen e pasurisë janë detyrim ligjor, ato jo gjithnjë respektohen. Veçanërisht ekziston një shkallë e lartë e zaptimit të serishëm nga banorë ilegal edhe pas një dëbimi të ndërmarrë nga AKP-ja me mbështetjen e Policisë së Kosovës për shkak të masave jo adekuate të sanksionimit.⁸ KPMSHCK-ja nxjerr aktvendime për ankesat e parashtruara nga shërbyes civil në lidhje me shkarkime jo të drejta nga detyra dhe ankesa të tjera që ndërlidhen me çështje të personelit. Autoritetet punëdhënëse janë të obliguara me ligj t'i ekzekutojnë këto vendime brenda 15 ditëve pas nxjerrjes së tyre, e prapë në vitin 2011, vetëm 77% e këtyre vendimeve janë zbatuar.⁹

Ligjet e reja kanë ndryshuar edhe mjedisin punues për disa nga institucionet e pavarura. Ligji për Prokurimin Publik¹⁰ i miratuar në vitin 2010 ka paraparë që Agjencia e Prokurimit Publik (APP) të bëhet një agjenci ekzekutive në kuadër të qeverisë mirëpo në anën tjetër i ka ndarë më shumë kompetenca dy institucioneve të tjera të reja të pavarura, Komisionit Rregullator të Prokurimit Publik (KRPP) dhe Organit Shqyrtues të Prokurimit (OSHP). Të dy organet e reja ende janë në proces të hartimit të rregulloreve të tyre të brendshme. Ligji për Komisionin e Pavarur për Media¹¹ si dhe Ligji për Radiotelevizionin e Kosovës¹² të miratuara në vitin 2012 kanë ndikim të drejtpërdrejtë në punën e këtyre dy institucioneve. Legjislacioni i ri ndryshon mënyrën se si këto dy institucione emërojnë anëtarët e vet të bordit, financimin e Radiotelevizionit të Kosovës (RTK) si dhe themelimin e një kanali të dytë të RTK-së në gjuhën serbe. Për shkak të këtyre ndryshimeve, ekziston një frikë për gjasat e vogla të zbatimit të shpejtë të këtyre ligjeve si dhe për hartimin e përshpejtuar të legjislacionit dytësor.

2.2. Financimi dhe personeli

Ligji për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë¹³ përfshin dispozita që garantojnë pavarësinë financiare të institucioneve duke u kujdesur që çdo kërkesë e tyre për buxhet të dorëzohet në tërësi në Kuvendin e Kosovës.¹⁴ Një numër i institucioneve mund të gëzojnë edhe financim plotësues në formë të mbledhjes së të hyrave apo fondeve nga donatorë ndërkombëtarë.

⁸ “Është vërejtur se në shumicën e këtyre rasteve i njëjti person/familje i cili dëbohet nga prona menjëherë e zaptin prapë pronën. Në shumë raste numri i ri-zaptimeve dhe dëbimeve ka kaluar dhjetëshin nga i njëjti person dhe pronë,” Agjencia Kosovare për Prona Raporti Vjetor 2011, f. 25.

⁹ Këshilli i Pavarur Mbikëqyrës i Shërbimit Civil, Raporti vjetor 2011, f. 17.

¹⁰ Ligji nr. 03/L-241 për Prokurimin Publik, 16 nëntor, 2010 i cili më vonë është zëvendësuar me Ligjin nr. 04/L-042 mbi Prokurimin Publik, 19 shtator, 2011.

¹¹ Ligji nr. 04/L-044 për Komisionin e Pavarur për Media, 5 prill, 2012.

¹² Ligji nr. 04/L-046 për Radiotelevizionin e Kosovës, 27 prill, 2012.

¹³ Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, 3 qershor, 2008.

¹⁴ Neni 64-66, Ligji nr. 03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, 3 qershor, 2008.

Megjithatë në praktikë nuk ekziston një model unik i financimit për institucionet e pavarura në Kosovë. Shumica prej tyre pranojnë pjesën më të madhe të financimit përmes buxhetit të Kosovës, i cili miratohet çdo vit nga Kuvendi. Vetëm një numër i vogël i tyre ka mandatin e mbledhjes së të hyrave të përcaktuara nga taksat për licencim apo taksat speciale ndërsa një numër edhe më i vogël lejohen të mbajnë tërë apo një pjesë të tarifave të mbledhura si të hyra operative.

Shumica e institucioneve të pavarura që kanë marr pjesë në këtë studim kanë shprehur shqetësimet e tyre sa i përket mjaftueshmërisë së buxheteve të ndara për të ushtruar në tërësi mandatin e tyre. Veçanërisht, buxheti i cili aprovohet nga Kuvendi shpesh është më i mangët se sa ka qenë kërkesa e tyre fillestare. Në fakt, tri institucione të pavarura nuk kanë pranuar asnjë fond që nga themelimi i tyre.¹⁵ Si pasojë, dy nga to momentalisht janë jashtë funksionit ndërsa e treta funksionon me kapacitet minimal. Për ato institucione të pavarura që kanë burime të të hyrave tjera përveç buxhetit të konsoliduar të Kosovës, shumë prej tyre hasin në vështirësi për të arkëtuar taksat e përcaktuara të licencimit apo taksat tjera për shkak të ekzekutimit të dobët të pagesave. Në raste të tjera, numri i vogël i operatorëve në fusha të caktuara nënkupton edhe se taksat e mbledhura nuk i kontribuojnë në masë të madhe buxhetit. Disa organizata dalin më mirë në kuptim të buxhetit atëherë kur dispozitat ligjore u garantojnë përqindjen e tyre të buxhetit siç është Agjencia Kosovare e Privatizimit (AKP)¹⁶. Përveç këtyre, disa institucione të pavarura marrin financim nga donatorët për të plotësuar buxhetet e tyre, ndërsa të tjerat kanë anëtarë ndërkombëtar në bordet e tyre gjë e cila duket se i përforcon përpjekjet e tyre për gjetjen e fondeve.

Mungesa e fondeve shpie në kushte jo adekuate të punës dhe mungesa në personel në institucione të pavarura. Poashtu drejtpërdrejtë pengon zbatimin e një programi të institucionit të pavarur. Për shembull, AKP-ja nuk ka mundësi të lejojë fonde për të përmbushur vendimet që janë marrë në favor të parashtruesit të ankesës për shkak të shkurtimeve buxhetore në shumën prej 3 milion euro. Mungesa e objekteve të përhershme për shumicën e institucioneve të pavarura nganjëherë rezulton me pengesa të mëdha për punën e tyre.

Në vitin 2011, Institucioni i Avokatit të Popullit në Kosovë (IAPK) ka zhvendosur zyret. Kërkimi për një objekt të ri, negociatat dhe zhvendosja pasuese vijnë me një kosto të lartë materiale dhe në personel për institucionin. Shumë nga institucionet e anketuara gjenden në objekte që nuk janë dizajnuar të strehojnë numrin e paraparë të personelit duke i penguar ato kështu të punojnë me kapacitet optimal. Përveç kësaj, disa institucione të pavarura janë të vendosura në të njëjtin objekt me ministrinë apo agjencinë që ato duhet të mbikëqyrin. Kjo ilustron më së miri me rastin e Bordit të

¹⁵ Këshilli i Ujërave të Kosovës (KUK), Bordi Këshilldhënës për Mbrojtjen e Mjedisit (BKMM) si dhe Këshilli Kombëtar i Shkencës (KKSH) nuk kanë pranuar asnjë fond nga buxheti i konsoliduar i Kosovës që nga krijimi i tyre. Ligjet që rregullojnë BKMM-në dhe KKSH-në nuk kanë përcaktuar një model financimi për këto dy institucione. Në rastin e KUK-së edhe pse Ligji për Ujërat (Ligji nr. 2004/24 për Ujërat, 1 nëntor 2007) e ka paraparë shprehimisht pagesën e anëtarëve të Këshillit dhe personelit mbështetës (Neni 17.8) kërkesa e tyre për buxhet nuk është përmbushur prandaj edhe bordi ka ndërprerë funksionimin që nga ajo kohë.

¹⁶ Sipas Nenit 21 të Ligjit nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare për Privatizim, 21 shtator 2011, Agjencia Kosovare e Privatizimit (AKP) mund të mbajë 5% të të ardhurave nga shitja, bartja, privatizimi, likuidimi apo mënyrat tjera të disponimit me ndërmarrje apo asete për të mbuluar shpenzimet e veta administrative dhe operative.

Pavarur Rishqyrtues të Administratës Tatimore (BPRAT) që është i vendosur në objektet e Administratës Tatimore.

Aktualisht ka praktika të ndryshme se si rregullohen pagat e personelit në institucionet e pavarura. Disa nga krerët dhe anëtarët e bordit paguhen me honorar në bazë të numrit të takimeve në të cilat marrin pjesë; të tjerët paguhen me pagë fikse. Ka llojlloj mënyrash se si llogariten pagesat e honorarit dhe të pagave për kryesuesit dhe anëtarët e bordit. Për shembull, Agjencia Kundër Korrupsionit e lidh pagën e Drejtorit të saj me atë të një Kryesuesi të Komisionit Parlamentar.¹⁷ Të ardhurat e anëtarëve të Bordit dhe Drejtorit të Komisionit të Pavarur për Miniera dhe Minerale (KPM) përcaktohen nga Komisioni i Kuvendit për Buxhet dhe Financa.¹⁸ IAPK-ja dhe KPMShCK-ja u referohen Ligjit për Pagat e Zyrtarëve të Lartë¹⁹ i cili ende nuk është miratuar. Disa organizata ndërkombëtare siç janë Misioni i BE-së për Sundimin e Ligjit në Kosovë (EULEX) apo Organizata Civile Ndërkombëtare (ICO) sponsorojnë në raste të caktuara pagën apo honorarin e kryesuesve ndërkombëtarë të institucioneve apo anëtarëve ndërkombëtarë të bordit siç është rasti me AKP apo Auditorin e Përgjithshëm.

Pjesa më e madhe e personelit profesionist dhe administrativ që punojnë në institucione të pavarura janë shërbyes civil dhe paguhen në pajtim me legjislacionin përkatës në fuqi. Shumica e institucioneve të pavarura kanë vlerësuar se nivelet e personelit të tyre janë jo të duhura e disa prej tyre përballen me norma të larta të ndërrimit të personelit. Përveç kufizimeve buxhetore një nga arsyt kryesore për mungesat mbizotëruese në personel është mungesa e hapësirës për zyra. Për shembull, anketa ka gjetur se Komisioni Kosovar i Konkurrencës (KKK) ka të punësuar vetëm një të tetën e numrit të personelit të paraparë në tabelën e personelit dhe shpreson që gradualisht ta rris numrin në një të tretën. Shkalla e lartë e ndërrimit të personelit është vërejtur në fushat siç janë prokurimi, auditimi ose telekomunikimi ku sektori privat ofron paga më konkurruese. Për më tepër, ekspertët në fusha të zgjedhura janë tejet të mangët siç është mbrojtja e trashëgimisë kulturore dhe ligjet për mbrojtjen e privatësisë. Përveç këtyre, mjaft institucione kanë shprehur mungesën e kapaciteteve të brendshme në fushat kyçe siç janë planifikimi i programit dhe zhvillimi i buxhetit.

2.3 Emërimet dhe shkarkimet nga detyra

Kushtet dhe kriteret për emërimin dhe shkarkimin e personelit në pozita të larta për të gjitha institucionet e pavarura të analizuara janë përkufizuar me ligj dhe në masë të madhe bazohen në kriteret objektive, në baza meritore. Një e treta e ligjeve që rregullojnë institucionet e pavarura përfshijnë edhe dispozita të mospërputhjeve ku përkufizohen rastet në të cilat krerët e institucioneve dhe/ose anëtarët e bordeve bëhen të papërshtatshëm për të kryer detyrat e tyre. Kjo përfshin edhe paaftësinë fizike ose mendore, dënimet për vepra penale, përfshirja në aktivitete politike apo rastet kur mund të lindin konflikte të interesit të natyrës ekonomike.

Procedurat e emërimit dhe shkarkimit për secilin institucion të pavarur dallojnë në masë të vogël mirëpo shumica përfshijnë ndërveprimin në mes të Kuvendit dhe

¹⁷ Neni 9, Ligji nr. 03/L-159 për Agjencinë Kundër Korrupsionit, 5 shkurt, 2010.

¹⁸ Neni 64, Ligji nr. 03/L-163 për Minierat dhe Minerale, 27 gusht, 2010.

¹⁹ Neni 32, Ligji nr. 03/L-195 për Avokatin e Popullit dhe Neni 21, Ligji nr. 03/L-192 për Këshillin e Pavarur Mbikëqyrës për Shërbimin Civil të Kosovës.

Qeverisë. Pothuajse të gjitha kërkojnë konfirmimin e fundit nga legjislativi²⁰. Mandati i krerëve të institucioneve përgjithësisht është në afat të caktuar me kushte të definuara qartë për rrimërim, që përbën një parakusht themelor për pavarësi operacionale²¹.

Në kohën kur është shkruar kjo analizë, një e katërta e institucioneve të pavarura kanë një ose më shumë pozita të larta mandati i bartësve të cilave ka skaduar.²² Vonesat e vazhdueshme në emërimin e zyrtarëve të lartë rrezikojnë funksionimin efektiv të institucioneve të pavarura. Në fakt, ka pasur raste të shumta kur procedura e emërimit ka zgjatur më tepër se një vit, gjë e cila ka vështirësuar tej mase punën e këtyre organizatave.

Për shembull, rekrutimi i Avokatit të parë lokal të Popullit ka zgjatur katër vjet pasi që procesi është përmbyllur përfundimisht në vitin 2009. Rekrutimi në vijim i pesë Zëvendësve të Avokatit të Popullit është zhvilluar në mes viteve 2010 dhe 2011 dhe ka zgjatur mbi një vit. Rekrutimi i Këshillit të KPM-së poashtu është përballur me vonesa serioze. Mandati i të gjithë anëtarëve të bordit ka skaduar ku pozitat e tre prej tyre kanë mbetur të lira për më shumë se një vit. Si rezultat, Këshilli i KPM-së nuk ka qenë në gjendje të merr ndonjë vendim gjatë vitit të kaluar për shkak të mungesës së kuorumit pasi që anëtarësia e bordit është shuar me skadimin e mandatit.

Në mesin e arsyeve për vonesa të tilla janë planifikimi i dobët i mëhershëm për vendet e lira të punës në të ardhmen dhe mungesa e kandidatëve të përshtatshëm posa ka nisur procedura e emërimit. Në disa raste, kandidati i propozuar nga Qeveria është refuzuar nga komisioni i Kuvendit duke përmendur arsyet politike dhe teknike. Për emërimet e anëtarëve të bordit në Zyren e Rregullatorit të Energjisë (ZRE) dhe në Komisionin e Pavarur për Miniera dhe Minerale (KPM), mosmarrëveshjet në mes të partive qeveritare dhe opozitës kanë vonuar edhe më tej procesin e emërimit.²³

Përveç kësaj, secili institucion i ka procedurat e veta të rekrutimit disa më të ndërlikuara se të tjerat. Para miratimit të Ligjit për KPM-në në vitin 2012, ligji obligonte që secili nga shtatë anëtarët e Këshillit të KPM-së të zgjedhje përmes njërës nga tri metodat e ndryshme ku përfshihen palët të shumta të interesit²⁴. Pavarësisht

²⁰ Disa nga përjashtimet janë KQZ-ja dhe Autoriteti i Aviacionit Civil (AAC). Në rastin e KQZ-së, Kryesuesi emërohet nga Presidenti i Kosovës nga rradhët e gjyqtarëve të Gjykatës Supreme përderisa anëtarët e tij, gjashtë prej tyre emërohen nga grupet më të mëdha parlamentare dhe katër të tjerët nga grupi parlamentar që mban vendet e rezervuara apo të garantuara në Kuvend (Neni 61, Ligji nr. 03/L-073 për Zgjedhjet e Përgjithshme, 15 qershor, 2008). Për AAC-në, anëtarë të Bordit Mbikëqyrës emërohen nga qeveria në bazë të propozimit të ministrit (Neni 16, Ligji nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil, 4 qershor, 2008.).

²¹ Megjithatë, disa përjashtime nga ky kusht i limitit kohor janë BKMM anëtarësimi në të cilin Bord nuk ka afat kohor. Tre anëtarët ndërkombëtar të Bordit Mbikëqyrës të AKP-së, Drejtori dhe Zëvendës Drejtori emërohen nga ICO, dhe aktualisht këto emërimet janë pa afat.

²² Këtu hyjnë KPM, Këshilli Kosovar për trashëgimi kulturore (KKTK), AKK, AKP, KKSH, RTK dhe KUK.

²³ Seanca plenare e Kuvendit procesverballi i datës 14 tetor, 2011 dhe 15 mars, 2012.

²⁴ Neni 4, Ligji nr. 02/L-15 mbi Komisionin e Pavarur për Media dhe Transmetim, 1 maj, 2007, ka përcaktuar se dy anëtarët ndërkombëtar të Këshillit të zgjedhën nga Përfaqësuesi Special i Sekretarit të Përgjithshëm (PSSP), një anëtar i përhershëm i Këshillit të nominohet dhe emërohet nga Kuvendi, katër anëtarë të përhershëm të zgjedhën nga Këshilli i Shoqërisë Civile i përbërë nga përfaqësues të mediave dhe shoqërisë civile. Procedura e emërimit është thjeshtësuar me Ligjin e ri nr. 04/L-044 për

nga kjo, trendi i identifikuar në legjislacionin e ri duket të tregojë një lëvizje drejt një qasjeje më unike ndaj rekrutimit. Sa i përket procedurave të shkarkimit, korniza ligjore që qeveris dy të tretat e institucioneve të pavarura ka paraparë shprehimisht kushtet në të cilat kërkohet shkarkimi i zyrtarëve të lartë. Prej këtyre institucioneve pjesa më e madhe obligojnë aprovimin e shkarkimit nga Kuvendi; një numër i vogël i institucioneve parashohin metoda të tjera të shkarkimit siç janë përmes aprovimit nga gjykata kompetente²⁵ ose nga qeveria.²⁶ Për pjesën tjetër të institucioneve, kjo çështje nuk është e definuar qartë në kornizën e tyre ligjore.

Aktualisht, struktura qeverisëse e institucioneve të pavarura ende është duke bërë përpjekje për të pasqyruar përbërjen e popullatës më të gjerë në Kosovë. Prej 30 institucioneve të pavarura në Kosovë, vetëm dy prej tyre udhëhiqen nga femra²⁷. Në mesin e të gjithë zyrtarëve të lartë të emëruar nga Kuvendi, femrat përbëjnë 13% nga numri i përgjithshëm. Rreth një e gjashta e institucioneve përmbajnë dispozita në kornizën e tyre ligjore që në mënyrë të qartë kërkon që përbërja e zyrtarëve të vet të lartë apo personeli në përgjithësi të përfaqësojnë përbërjen etnike në Kosovë,²⁸ edhe pse numri faktik i organizatave që përfshijnë anëtarë të komuniteteve jo shqiptare në bordin e tyre është më i lartë. Pavarësisht nga kjo, mungesa e një dispozite të tillë shpesh rezulton me mungesën e plotë të anëtarëve jo shqiptarë në nivele të larta në më se një të tretën e institucioneve.

2.5 Raportimi dhe përgjegjësia

Ligji i obligon të gjitha institucionet e pavarura t'i raportojnë drejtpërdrejtë Kuvendit. Çdo vit, institucionet e pavarura ia dorëzojnë raportin vjetor, që është dokument publik, komisionit përkatës të Kuvendit.²⁹ Pasi komisioni të vërtetojë raportin vjetor ai përcjelllet në seancën plenare të Kuvendit për miratim.

Anëtarët e Kuvendit në raste të caktuara japin komente dhe rekomandime në lidhje me raportet e dorëzuara mirëpo institucionet e pavarura rrallë mbajnë përgjegjësi për implementimin e rekomandimeve në periudhën e ardhshme raportuese. Në fakt, rekomandimet nuk regjistrohen në mënyrë sistematike gjë e cila e bën përcjelljen e implementimit të tyre të vështirë ose edhe të pamundur. Në raste të rralla raportet vjetore të institucioneve të pavarura refuzohen nga Kuvendi, siç ka qenë rasti me raportet vjetore të dorëzuara nga KQZ-ja dhe AKK-ja në vitin 2011 dhe AKP-ja në vitin 2012. Megjithatë, nuk ekziston një obligim formal sa i përket ri-dorëzimit apo përcjelljes së mangësive të vërejtura nga Kuvendi.

Komisionin e Pavarur për Media, 5 prill, 2012, duke përcaktuar se një komision ad hoc i Kuvendit do të jetë përgjegjës për tërë procesin e emërimit.

²⁵ KRPP (Neni 93, Ligji nr. 04/L-042 për Prokurimin Publik, 19 shtator, 2011) dhe OSHP (Neni 101, Ligji nr. 04/L-042 për Prokurimin Publik, 19 shtator, 2011.)

²⁶ AAC (Neni 16, Ligji nr.03/L-051 për Aviacionin Civil, 4 qershor, 2008.)

²⁷ KGTK dhe KQZ.

²⁸ IAPK, AKP, KPM, KPMSHCK, Bordi i RTK-së, dhe Banka Qendrore. Përveç kësaj, Neni 139 i Kushtetutës siguron katër anëtarë të KQZ-së të emërohen nga grupe parlamentare jo shqiptare.

²⁹ Këto komisione janë: Komisioni për legjislacion; Komisioni për Zhvillim Ekonomik, Infrastrukturë, Tregti dhe Industri; Komisioni për Buxhet dhe Financa; Komisioni për Arsim, Kulturë, Rini, Sport, Administratë Publike, Qeverisje Lokale dhe Media; Komisioni për Bujqësi, Pylltari, Mjedis dhe planifikim hapësinor, Komisioni për Punë të Brendshme, si dhe Komisioni për të Drejta të Njeriut, Barazi Gjinore Persona të Pagjetur dhe Peticione.

Pasi që shumica e institucioneve të pavarura merren me një fushë të specializuar e nganjëherë tejet teknike, ngritja e vetëdijesimit publik për punën e tyre nuk është një punë e lehtë. Shumica nga institucionet e pavarura në Kosovë kanë një faqe interneti, mirëpo vetëm një e katërta e tyre kanë caktuar një anëtar personeli që të merret me marrëdhëniet me publikun apo me mediat. Shumë nga respondentët e studimit konsideronin raportimin nga mediat për organizatat e tyre përkatëse si të “shtrembëruar dhe jo të shpeshtë”. Mediat zakonisht raportojnë për aspektin më sensacional e jo domosdo më informativ të punës së tyre.

3. KONKLuzionet

Rezultatet e gjetura nga studimi kanë theksuar si pikat e forta ashtu edhe dobësitë e institucioneve të pavarura të Kosovës në zhvillim e sipër. Baza e arsyeshme ligjore jep arsye për inkurajim bashkë me strukturën e fortë institucionale që shumica nga institucionet e analizuar e posedojnë.

Megjithatë, legjislacioni dytësor për shumë institucione të pavarura është ende duke u zhvilluar. Në fakt një e treta e këtyre agjencive kanë draft-ligje apo akte nënligjore në pritje, për të kompletuar kornizën e tyre ligjore. Si rezultat krijohet vakumi ligjor, i cili shpesh vështirëson punën e tyre. Gjithashtu, aprovimi i legjislacioni të ri ka sjellë shpesh deri te ndryshimet fundamentale në mënyrën se si këto institucione veprojnë. Për institucionet që kanë marrë për detyrë kompetenca kuazi-gjyqësore, ekziston një mungesë e mekanizmit efikas për të siguruar zbatimin e mirëfilltë të vendimeve.

Nuk ekziston model i njëtrajtshëm për institucionet e pavarura. Disa prej tyre janë tërësisht të financuara nga Buxheti i Kosovës, ndërsa të tjerat suplementohen me tatime apo taksa të dedikuara. Jo gjithmonë ekziston financimi adekuat për të përkrahur veprimin e organizatës apo zbatimin e programit. Duke pasur parasysh mungesën e pagave të sigurta dhe konkurruese me qëllim që të sigurohet performanca e stafit dhe tërheqja e kandidatëve të kualifikuar, shumica e institucioneve të pavarura ballafaqohet me mungesë kronike të kapaciteteve operacionale dhe profesionale.

Kuvendit të Kosovës i mungon një qasje proaktive në marrëdhëniet e tij me institucionet e pavarura. Përmbajtjet e informatave në raportet vjetore që paraqiten nga institucionet e pavarura dhe rekomandimet nga Kuvendi për këto raporte nuk janë shfrytëzuar në mënyrë sistematike si inpute të politikave. Emërimet e zyrtarëve të lartë shpesh janë shtyer, ndërsa struktura e tyre udhëheqëse ende ballafaqohet me vështirësinë për të reflektuar përfaqësimin gjinor dhe atë të komuniteteve në tërësi.

Institucionet e pavarura në masë të madhe vuajnë nga një profil i ulët publik si rezultat i interesit të kohëpaskohshëm nga mediat. Ky është rezultat i natyrës së specializuar të punës së institucioneve të pavarura dhe i kapaciteteve të tyre të kufizuara në lidhje me marrëdhëniet me publik.

4. REKOMANDIMET

Për institucionet e pavarura:

- Të shtohet komunikimi horizontal. Pasi që disa institucione të pavarura janë më të zhvilluara se të tjerat, do duhet të mundësohet transfero horizontal i dijës. Kjo sidomos është e vlefshme në fushat e punës që organizatat e vogla i konsiderojnë si më sfidueset siç janë menaxhimi i burimeve njerëzore dhe menaxhimi i projekteve.
- Të vendoset një mekanizëm koordinues në mesin e institucioneve të pavarura për të bashkërenduar avokimin dhe lidhjet me partnerë të jashtëm. Kjo mund të zbatohet në formë të takimeve të rregullta me një kryesi rotative vjetore nga institucione të ndryshme ose nga një sekretariat i përbashkët i përhershëm i ngjashëm me atë të asociacionit të komunave.

- Të organizohet prokurimi i përbashkët i mallrave dhe shërbimeve. Pasi që shumica e institucioneve të pavarura kanë të hyra operacionale më të ulëta se 1 milion euro, prokurimi i përbashkët do të mund ta përmirësonte efektivitetin duke përfituar nga ekonomia e shkallës.
- Të shtohet komunikimi dhe bashkëpunimi me Kuvendin e Kosovës në mënyrë që të llobohet për model të qëndrueshëm financimi për tërë bordin.
- Të kujdesen që faqja e internetit të institucionit t'i përmbajë informatat më të reja. Edhe mediat duhet të njoftohen me zhvillimet në lidhje me punën e institucionit përmes komunikatave të rregullta për shtyp..
- Të përdoren mediat për publicitet për funksionin e institucionit, një çështje apo një qëllim specifik siç është mos përbarimi i vendimeve.

Për Kuvendin e Kosovës

- Në kuadër të Sekretariatit të Kuvendit duhet të emërohet një pikë e përhershme kontakti apo një zyre koordinuese për institucionet e pavarura. Roli i kësaj zyre duhet të përkufizohet dhe t'i ndahen mjete të mjaftueshme për të mundësuar funksionimin e saj.
- Një sistem i përcjelljes së vazhdueshme duhet të krijohet për të njoftuar komisionet e Kuvendit kur është duke skaduar mandati i një anëtari të bordit ose kryesuesi të institucionit të pavarur. Kjo do t'i mundësonte komisionit përkatës që të përgatitet për procesin e rekrutimit para se të skadojë mandati i një zyrtari dhe do t'i evitonte vonesat në proces të emërimit. Mekanizmi përcjellës i pasardhësit do mund të menaxhohej nga pika e kontaktit e institucioneve të pavarura në Sekretariatit e Kuvendit.
- Të përmirësohet komunikimi me institucionet e pavarura dhe të shqyrtohen me kujdes nevojat e tyre gjatë procesit të buxhetit për t'u kujdesur që ata të kenë resurse të mjaftueshme për të ushtruar mandatin e tyre.
- Të sigurohen se komentet hyrëse nga institucionet e pavarura në fushën e vet specifike të ekspertizës të përfshihen gjatë fazave të ndryshme të procesit legjislativ.
- Të qartësohen sa më herët që është e mundur paqartësitë eventuale në ligje sa i përket punës së institucioneve të pavarura.
- Të zhvillohen kritere objektive për të vlerësuar raportet e institucioneve të pavarura. Rekomandimet pasuese të bëra në lidhje me raportin e një institucioni duhet të regjistrohen dhe të rishikohen në vitin vijues.

Për Qeverinë

- Të përmbush në tërësi Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë³⁰ i cili lejon që buxhetet e propozuara dhe kërkesat për përvetësim që vijnë nga institucionet e pavarura të përfshihen pa u ndryshuar në buxhetin e propozuar të konsoliduar të Kosovës para se Ligji i propozuar për Përvetësimet të dorëzohet në Kuvend.
- Të nominohen krerët ose anëtarët e bordit të institucioneve të pavarura në kohë të duhur atëherë kur kërkohet me ligj.

³⁰ Ligji nr.03/L-048 për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësitë, 3 qershor, 2008.

Për shoqërinë civile dhe mediat

- Të njoftohen më mirë me mandatet e institucioneve të pavarura në mënyrë që të arrihet më mirë përkrahja në çështje që promovojnë interesin publik.
- Të raportojnë për incidentet atëherë kur vendimet e institucioneve të pavarura nuk ekzekutohen.

Për partnerët e bashkësisë ndërkombëtare

- Të vazhdojnë të mundësojnë sinergji në mes të institucioneve të pavarura, Kuvendit dhe Qeverisë.
- Të ndihmojnë në organizimin e trajnimit për qeverisje organizative për femrat dhe anëtarët nga komunitetet që aktualisht zënë pozita të menaxhmentit të mesëm e të cilët janë të interesuar për t'u bërë zyrtarë të lartë apo drejtues bordi.
- Të inicohet planifikimi i hershëm i pasardhësve të anëtarëve të përhershëm ndërkombëtarë të bordit/drejtuesit ekzekutiv për të siguruar se nuk do të krijohen zbrazëtira të gjata kohore me personel.

SHTOJCA 1: INDEKSI I INSTITUCIONEVE TË PAVARURA QË I PËRGJIGJEN DREJTPËRDREJTË KUVENDIT TË KOSOVËS

Agjencia Kosovare e Privatizimit (AKP)- përgjegjësitë e saj janë të përcaktuara me Ligjin për Agjencinë Kosovare të Privatizimit.³¹ Roli kryesor i saj është të administrojë shitjen, transferin dhe likuidimin e ndërmarrjeve shoqërore. Kompetencat e AKP-së i janë ngarkuar Bordit prej tetë Drejtorëve, secili prej tyre me mandat dy vjeçar. Pesë nga Drejtorët emërohen nga Kuvendi dhe tre drejtorë ndërkombëtar emërohen nga Përfaqësuesi Civil Ndërkombëtar. Uebajti: www.pak-ks.org

Agjencia Kosovare e Pronës (AKP)- mandati kryesor i AKP-së është zgjidhja, në varësi nga e drejta në ankesë pranë Gjykatës Supreme të Kosovës, e kërkesave kontestuese rreth pronësisë dhe të drejtës për kërkesë për shfrytëzim në lidhje me pasurinë e paluajtshme private, duke përfshirë pronën bujqësore dhe komerciale, si rrjedhojë e konfliktit të armatosur që ka ndodhur në periudhën prej 27 shkurtit 2008 dhe 20 qershorit 1999. Agjencia vepron nën Ligjin për Ndryshimin e Rregullores së UNMIK-ut 2006/50.³² Agjencia përbëhet nga tre trupa kryesor, që janë Sekretariati Ekzekutiv, një Komision autonom kuazi-gjyqësor për kërkesa pronësore (KKKP) dhe një Bord Mbikqyrës që siguron mbikqyrje administrative, drejtimin e përgjithshëm dhe udhëzime për politikën. Drejtori i Sekretariatit Ekzekutiv dhe tre anëtarë të Bordit Mbikqyrës duke përfshirë Kryesuesin e tij aktualisht emërohen nga ICO (ZNC). Zëvendës Drejtori i Sekretariatit Ekzekutiv dhe dy anëtarë të Bordit Mbikqyrës emërohen nga Kuvendi pasi të jenë nominuar nga Kryeministri. KKKP-së i është dhënë juridiksioni për të vendosur për kërkesat të cilat i referohen nga Sekretariati Ekzekutiv. Dy nga tre anëtarët e tij duke përfshirë Kryesuesin emërohen nga ICO (ZNC) ndërsa anëtari i tretë nominohet nga Kryetari i Gjykatës Supreme për t'u emëruar më pas nga Kuvendi. Dy anëtarët vendor të Bordit Mbikqyrës dhe të gjithë anëtarët e KKKP-së emërohen për periudhë një vjeçare që mund të përtërihet, të emëruarit tjerë momentalisht nuk janë me afat të caktuar kohor. Uebajti: www.kpaonline.org.

Agjencia Kundër Korrupsionit (AKK) është e specializuar në zbatimin e politikave për luftimin dhe parandalimin e korrupsionit. Mandati i saj është përkufizuar me Ligjin për Agjencinë kundër Korrupsionit³³ si dhe me ligje të tjera që përkufizojnë standardin e jetës publike.³⁴ AKK heton rastet e korrupsionit dhe bën përpjekje për të parandaluar dhe luftuar korrupsionin. AKK-ja udhëhiqet nga Drejtori i Agjencisë i cili

³¹ Ligji nr. 04/L-034 për Agjencinë Kosovare për Privatizim, 21 shtator 2011.

³² Ligji nr. 03/L-079 për ndryshimin e Rregullores së UNMIK-ut 2006/50 për Zgjidhjen e kërkesave në lidhje me pasurinë private të paluajtshme, duke përfshirë pasurinë bujqësore dhe komerciale, 15 qershor, 2008.

³³ Ligji nr. 03/L-159 për Agjencinë kundër korrupsionit, 5 shkurt, 2010.

³⁴ Ligji nr. 04/L-050 për deklarimin, prejardhjen dhe kontrollin e pasurisë së zyrtarëve të lartë publik dhe deklarimin, prejardhjen dhe kontrollin e dhuratave për të gjithë personat zyrtar, 14 shtator, 2011; Ligji nr. 04/L-051 për parandalimin e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksionit publik, 14 shtator, 2011; dhe Ligji nr. 03/L-155 për plotësimin dhe ndryshimin e Ligjit nr. 02/L-133 për parandalimin e konfliktit të interesit në ushtrimin e funksionit publik, 28 dhjetor, 2009.

i raporton direkt Kuvendit dhe përzgjedhet për një afat pesë vjeçar. Uebsajti: www.akk-ks.org.

Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale (ASHMDHP) është themeluar me Ligjin për Mbrojtjen e të Dhënave Personale³⁵ për të mbikëqyrur zbatimin e rregullave në lidhje me mbrojtjen e të dhënave personale. I mbron të drejtat fundamentale të mbrojtjes së të dhënave duke nxjerr vendime për ankesat për keqpërdorim të të dhënave personale dhe duke kryer inspektime dhe kontrole në këtë fushë. Poashtu këshillon dhe promovon vetëdijesimin e publikut në lidhje me mbrojtjen e të dhënave. Agjencia menaxhohet nga një Këshill që përbëhet nga Mbikqyrësi Kryesor Shtetëror dhe katër Mbikqyrës Shtetëror me mandat pesë vjeçar. Uebsajti: <http://nappd-rks.org>

Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës (AAC) është themeluar me Ligjin për Aviacionin Civil³⁶ si agjension rregullator. Është përgjegjës për të garantuar sigurinë e aviacionit civil, rregullimin ekonomik të aeroporteve, dhe shërbimet e navigimit ajror në Kosovë. Lëshon licenca dhe urdhëresa të navigimit ajror në pajtim me ligjin. Bordi Mbikqyrës përbëhet nga pesë anëtarë, dy prej tyre kanë mandat dy vjeçar (duke përfshirë kryesuesin e parë), ndërsa tre të tjerët janë me mandat katër vjeçar. Anëtarët e Bordit emërohen nga qeveria. I raporton direkt Kuvendit. Uebsajti: www.caa-ks.org.

Autoriteti i Rregullatorit të Hekurudhave (ARH) vepron sipas Ligjit për Hekurudhat e Kosovës³⁷ për të rregulluar dhe mbikëqyrur sektorin hekurudhor në pajtim me tërë legjislacionin përkatës në fuqi. Bordi i ARH-së përbëhet nga pesë anëtarë me mandat pesë vjeçar. Katër nga anëtarët e Bordit emërohen nga Kuvendi ndërsa Kryesuesi i Bordit propozohet nga ministria. Uebsajti: <http://arh-ks.org>

Autoriteti i Rregullatorit të Telekomunikacionit (ART)- është përgjegjës për licencimin dhe mbikëqyrjen e ofruesve të shërbimeve të telekomunikimit në Kosovë. Përcakton standardet për ofruesit e shërbimeve të telekomunikimit, inkurajon konkurrencën e tregut dhe siguron mbrojtjen e konsumatorit. Roli i tij është përcaktuar në Ligjin për Telekomunikacion.³⁸ Bordi përbëhet nga pesë anëtarë secili me mandat pesë vjeçar. Uebsajti: www.art-ks.org.

Banka Qendrore e Kosovës (BQK). Roli i BQK-së është definuar në Nenin 140 të Kushtetutës dhe në Ligjin për Bankën Qendrore.³⁹ Ruan stabilitetin e çmimeve vendore dhe mbështet politikat e përgjithshme ekonomike të qeverisë. Ka fuqinë e licencimit dhe rregullimit të institucioneve financiare. Guvernatori i BQK-së i përgjigjet direkt Bordit të Bankës Qendrore. Organet tjera qeverisëse të BQK-së përfshijnë Bordin Ekzekutiv, Komitetin e Auditimit, dy Zëvendësguvernatorë, dhe një Shef të Auditimit të Brendshëm. Uebsajti: www.bqk-kos.org.

Bordi Këshilldhënës për Mbrojtjen e Mjedisit (BKMM) është themeluar me Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit⁴⁰ për të këshilluar Kuvendin dhe Qeverinë për çështje që

³⁵ Ligji nr. 03/L-172 për Mbrojtjen e të dhënave personale, 31 maj, 2010.

³⁶ Ligji nr. 03/L-051 për Aviacionin Civil, 4 qershor, 2008.

³⁷ Ligji nr. 04/L-063 për hekurudhat e Kosovës, 16 dhjetor, 2011.

³⁸ Ligji nr. 2002/7 për Telekomunikacionin, 1 dhjetor, 2007.

³⁹ Ligji nr. 03/L-209 për Bankën Qendrore, 16 gusht, 2010.

⁴⁰ Ligji nr. 03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit, 6 prill, 2009.

kanë të bëjnë me ambientin. Shtatë anëtarët e bordit janë ekspertë të emëruar nga Kuvendi me mandat pesë vjeçar.

Bordi i Pavarur për Rishqyrtimin e Ankesave Tatimore (BPRAT) është themeluar në bazë të Ligjit për Administratën Tatimore dhe procedurat.⁴¹ Përbëhet nga 16 anëtarë dhe një Anëtar Kryesues. BPRAT-i është organ kuazi-gjyqësor që nxjerr aktvendime për ankesat tatimore.

Fondi i Kursimeve Pensionale të Kosovës (FKPK) është themeluar për të administruar dhe menaxhuar kontributet pensionale të banorëve të Kosovës gjatë punësimit të tyre dhe për të siguruar investime të arsyeshme të këtij fondi. Autoriteti i tij është përcaktuar në Ligjin për Fondin Pensional të Kosovës.⁴² Bordi përbëhet nga tetë anëtarë (një nga të cilët është përfaqësues i qeverisë pa të drejtë vote) me kohëzgjatje prej tre vitesh. Uebsajti: www.trusti.org.

Instituti Gjyqësor i Kosovës (IGJK) është përgjegjës për trajnimin dhe arsimin e vazhduar juridik të gjyqtarëve, prokurorëve dhe profesionistëve të tjerë ligjor në Kosovë. Është i mandatar për të organizuar dhe vlerësuar provimin përgatitor që shfrytëzohet për emërimin e gjykatësve dhe prokurorëve. Organizimi i institutit është përkufizuar në Ligjin për Themelimin e Institutit Gjyqësor të Kosovës.⁴³ Udhëhiqet nga një Bord Menaxhues prej 13 anëtarësh që është përgjegjës për emërimin e Drejtorit dhe për marrjen e vendimeve strategjike të organizatës. Anëtarët kanë mandat dy vjeçar. Uebsajti: <http://igjk.rks-gov.net>.

Institucioni i Avokatit të Popullit në Kosovë (IAPK) – Autoriteti i këtij institucioni është paraparë në Nenet 132 deri 135 të kushtetutës. Puna e tij është përcaktuar hollësisht në Ligjin për Avokatin e Popullit.⁴⁴ Edhe pse nuk ka fuqi ekzekutive, të gjitha institucionet publike në Kosovë janë të obliguara me ligj t'i përgjigjen çështjeve të kërkuara nga Avokati i Popullit. Detyrat kryesore të tij janë të vëzhgojë, mbrojë dhe ruajë të drejtat dhe liritë e individëve. Avokati i Popullit dhe pesë Zëvendësit e Avokatit të Popullit emërohen nga Kuvendi. Avokati i Popullit ka mandat pesë vjeçar që nuk përtërihet ndërsa Zëvendës Avokati i Popullit ka mandat tre vjeçar. Uebsajti: www.ombudpersonkosovo.org.

Këshilli Gjyqësor i Kosovës (KGJK)- autoriteti i tij është përkufizuar në Nenin 108 të kushtetutës dhe në Ligjin për Këshillin Gjyqësor të Kosovës.⁴⁵ Mandati i tij është të sigurojë që gjykatat e Kosovës janë të pavarura, profesionale dhe të paanshme, duke pasqyruar njëkohësisht diversitetin etnik dhe përbërjen gjinore të shoqërisë kosovare. Poashtu është përgjegjës për rekrutimin në postet gjyqësore, dhe për transferin dhe procedurat disiplinore ndaj gjykatësve. KGJK përbëhet nga 13 anëtarë në kohëzgjatje prej 5 vitesh. Uebsajti: www.kgjk-ks.org.

Këshilli Kombëtar i Shkencës (KKSH) është themeluar me Ligjin për veprimtarinë kërkimore-shkencore.⁴⁶ Është i mandatar për të propozuar, këshilluar dhe vlerësuar veprimtarinë kërkimore dhe për të dhënë mendimin në lidhje me themelimin e

⁴¹ Ligji nr. 03/L-222 për Administratën tatimore dhe procedurat, 20 korrik, 2010.

⁴² Ligji nr. 04/L-101 për Fondet pensionale të Kosovës, 8 maj, 2012.

⁴³ Ligji nr. 02/L-25 për themelimin e Institutit Gjyqësor të Kosovës, 24 prill, 2006.

⁴⁴ Ligji nr. 03/L-195 për Avokatin e Popullit, 27 gusht, 2010.

⁴⁵ Ligji nr. 03/L-223 për Këshillin Gjyqësor të Kosovës, 3 nëntor, 2010.

⁴⁶ Ligji nr. 2004/42 për veprimtarinë kërkimore-shkencore, 1 dhjetor, 2006.

institutit për hulumtime shkencore. Këshilli përbëhet nga 15 anëtarë. Kryetari i Akademisë së Shkencave dhe Arteve të Kosovës e kryeson KKSH-në. Anëtarët tjerë emërohen nga Kuvendi për afat katër vjeçar.

Këshilli i Kosovës për Trashëgiminë Kulturore (KKTK) është themeluar me Ligjin për Trashëgiminë Kulturore.⁴⁷ Bordi prej shtatë anëtarëve emërohet për një mandat tre vjeçar nga Kuvendi. Roli i Këshillit është të identifikojë dhe mbrojë vendet kulturore dhe të trashëgimisë në Kosovë.

Këshilli i Ujërave të Kosovës (KUK) është themeluar me Ligjin për Ujërat.⁴⁸ Këshilli është organ këshilldhënës që shqyrton çështjet që kanë të bëjnë me menaxhimin e ujërave. Këshilli përbëhet nga një Kryesues dhe gjashtë anëtarë të emëruar nga Kuvendi i Kosovës për një periudhë pesë vjeçare.

Komisioni Kosovar i Konkurrencës (KKK) është organ kuazi-gjyqësor që mbikëqyr rregullat e konkurrencës nga të gjitha subjektet në Kosovë. Është themeluar me Ligjin për konkurrencë⁴⁹, dhe roli dhe përgjegjësitë e tij janë përkufizuar në Ligjin për Mbrojtjen e Konkurrencës.⁵⁰ KKK-ja ka pesë anëtarë të cilët emërohen në afat prej pesë vitesh. Uebajti: <http://ak.rks-gov.net>.

Komisioni për dhënien e Provimit të Jurisprudencës është organ i pavarur profesional i cili organizon provimet për kualifikimin e gjyqtarëve, prokurorëve, juristëve dhe specialistëve të tjerë ligjor. Komisioni ka gjashtë anëtarë me mandat dy vjeçar. I raporton drejtpërdrejtë Kuvendit. Roli i tij është përcaktuar në Ligjin për provimin e Jurisprudencës.⁵¹

Komisioni i Pavarur për Media (KPM). Roli i KPM-së është përkufizuar në Nenin 141 të kushtetutës dhe funksionimi i tij është definuar më tej në Ligjin për Komisionin e pavarur të mediave.⁵² Komisioni është organ i pavarur për rregullimin, menaxhimin dhe mbikëqyrjen e frekuencave transmetuese në Kosovë. Poashtu lëshon licenca për transmetuesit dhe vendos dhe zbaton politikat transmetuese. Bordi përbëhet nga shtatë anëtarë me mandat prej 2-4 vite. **Bordi i Ankesave për Media (BAM)** është mekanizëm që i shqyrton ankesat për licenca të mediave. Mund të mbështesë, ndryshojë apo shfuqizojë vendimet e KPM-së. Bordi përbëhet nga tre anëtarë për periudhë 3 vjeçare: <http://kpm-ks.org>.

Komisioni Qendror i Regjistrimit (KQR) është themeluar me Ligjin për Regjistrimin e popullsisë, ekonomive familjare dhe të banesave⁵³ si organi më i lartë për mbikëqyrjen e regjistrimit të popullsisë. Mandati i tij ka përfunduar me 31 dhjetor 2011.

Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ) është paraparë në Nenin 139 të kushtetutës si organ i përhershëm i cili përgatit, mbikëqyr, drejton dhe verifikon të gjitha

⁴⁷ Ligji nr. 02/L-88 për trashëgiminë kulturore, 1 korrik, 2008.

⁴⁸ Ligji nr. 2004/24 për Ujërat, 1 nëntor, 2007.

⁴⁹ Ligji nr. 2004/36 për konkurrencën, 1 korrik, 2007.

⁵⁰ Ligji nr. 03/L-229 për mbrojtjen e konkurrencës, 25 nëntor, 2010.

⁵¹ Ligji nr. 02/L-40 për Provimin e Jurisprudencës, 2 maj, 2006.

⁵² Ligji nr. 04/L-044 për Komisionin e Pavarur për Media, 5 prill, 2012.

⁵³ Ligji nr. 03/L-237 për regjistrimin e popullsisë, ekonomive familjare dhe të banesave, 3 nëntor, 2010.

veprimtaritë në lidhje me procesin e zgjedhjeve dhe referendumeve dhe bën shpalljen e rezultateve të tyre. Përbëhet nga 11 anëtarë. Kryesuesi emërohet nga mesi i gjyqtarëve të Gjykatës Supreme nga Presidenti i Kosovës. Gjashtë anëtarët e tjerë emërohen nga gjashtë grupet më të mëdha parlamentare. Një anëtar emërohet nga deputetët e Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara apo të garantuara për komunitetin serb të Kosovës, dhe tre anëtarë emërohen nga deputetët e Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara për komunitetin jo shumicë. Uebsajti: www.kqz-ks.org.

Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale (KPMM) rregullon veprimtaritë minerare në Kosovë në pajtim me ligjin dhe legjisllacionin dytësor. Autoriteti i tij është përkufizuar në Ligjin për Miniera dhe Minerale⁵⁴. KPMM siguron hulumtimin e rregullt dhe eksploatimin e burimeve minerare në Kosovë; lëshon, bart, vazhdon, pezullon dhe revokon licencat dhe lejet; vendos dhe mirëmban databazën e informatave gjeografike të minierave. KPMM-ja ofron ndihmë teknike për qeverinë në fushat e veta të ekspertizës. KPMM ka një Bord drejtues prej pesë anëtarësh dhe një drejtori të udhëhequr nga një Drejtor. Uebsajti: www.kosovo-mining.org.

Komisioni për Ndihmë Juridike (KNJ) funksionon nën Ligjin për Ndihmë Juridike Falas.⁵⁵ KNJ është përgjegjës për ofrimin e ndihmës juridike pa pagesë për persona në pozitë të vështirë financiare dhe për të siguruar që grupet më të ndjeshme shoqërore kanë qasje në ndihmë juridike. Të nëntë anëtarët e Këshillit për Ndihmë Juridike Falas zgjedhën nga Kuvendi nga një listë kandidatësh të propozuar nga ministritë qeveritare, Gjykata Supreme, dhe nga ftesa publike për një mandat tre-vjeçar pa të drejtë rizgjedhjeje. Uebsajti: <http://www.knj-rks.org>.

Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik (KRPP) është agjension rregullator i pavarur përgjegjës për zhvillimin e gjithëmbarshtëm të sistemit të prokurimit publik në Kosovë. Roli dhe përgjegjësitë e tij janë përcaktuar në Ligjin e Prokurimit Publik⁵⁶, ku hyjnë monitorimi dhe mbikëqyrja e zbatimit të këtij ligji nga autoritetet kontraktuese. Komisioni përbëhet nga tre anëtarë dhe ata emërohen për një afat prej pesë vitesh. Uebsajti: <http://krpp.rks-gov.net>.

Organi Shqyrtues i Prokurimit (OSHP) përbëhet nga pesë anëtarë me mandat pesë vjeçar me mundësi përtëritjeje të mandatit. Roli i OSHP-së është përcaktuar në Ligjin për Prokurim Publik⁵⁷ që është shqyrtimi i ankesave në lidhje me pohimet për shkelje të rregullave të prokurimit të parapara me ligj. Uebsajti: <http://oshp.rks-gov.net>

Radiotelevizioni i Kosovës (RTK) udhëhiqet dhe menaxhohet nga Bordi i Drejtorëve dhe Drejtori i Përgjithshëm në bazë të Ligjit për RTK-në⁵⁸. Bordi është organ drejtues kolegjal i përbërë nga 11 anëtarë me mandat prej dy deri në katër vjet. Ata mund të riemërohen edhe për një mandat shtesë tre vjeçar. Drejtori i Përgjithshëm emërohet nga Bordi. Bordi është përgjegjës për administrimin e përgjithshëm të RTK-së dhe shqyrton dhe aprovon programet e tij dhe standardet e tyre. Uebsajti: www.rtklive.com

⁵⁴ Ligji nr. 03/L-163 për Minierat dhe Mineralet, 27 gusht, 2010.

⁵⁵ Ligji nr. 04/L-017 për ndihmën juridike falas, 22 shkurt, 2012.

⁵⁶ Ligji nr. 04/L-042 për prokurimin publik, 19 shtator, 2011.

⁵⁷ Ligji nr. 04/L-042 për prokurimin publik, 19 shtator, 2011.

⁵⁸ Ligji nr. 04/L-046 për Radiotelevizionin e Kosovës, 27 prill, 2012.

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës (ZAP) është definuar në Nenet 136 deri 138 të kushtetutës si “ institucioni më i lartë për kontroll ekonomik dhe financiar”. Më tej është rregulluar me Ligjin për themelimin e Zyres së Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës.⁵⁹ Kryen auditimin e ligjshmërisë së buxhetit të konsoliduar të Kosovës, organizatave të tij buxhetore dhe subjekteve të tjera që marrin më tepër se 50% të buxhetit nga buxheti i Kosovës. Uebsajti: <http://oag.rks-gov.net>.

Zyra e Rregullatorit të Energjisë (ZRE) është themeluar me Ligjin për rregullatorin e Energjisë⁶⁰ si rregullator i pavarur i energjisë në Kosovë. Ka për detyrë të përkufizojë dhe zbatojë kornizën e rregullatorit të energjisë për të garantuar furnizim të qëndrueshëm dhe të sigurt me energji për konsumatorët. Ka autoritet për dhënien dhe anulimin e licencave dhe për të vendosur gjoha ndaj shkelësve. Përcakton tarifën e energjisë elektrike dhe kujdeset për konkurrencën në tregun e energjisë. Bordi udhëheqës i ZRE-së kryesohet nga Kryesuesi dhe ka pesë anëtarë. Secili nga ta emërohet në afat alternativ prej pesë vitesh. Uebsajti: www.ero-ks.org.

Zyra e Rregullatorit për Ujë dhe Mbeturina (ZRUM) bën mbikëqyrjen e shërbimeve të ujësjellësit dhe mbeturinave të ngurta në Kosovë. I licencon ofruesit e shërbimeve të ujit dhe mbeturinave dhe përcakton tarifën e tyre. Poashtu ruan standardet e shërbimeve që u ofrohen konsumatorëve. Zyra funksionon sipas kornizës ligjore të Ligjit për ndryshimin e Rregullores së UNMIK-ut 2004/49 për veprimtaritë e ofruesve të shërbimeve të ujësjellësit, kanalizimit dhe të mbeturinave.⁶¹ Kryesohet nga një Drejtor dhe një Zëvendës Drejtor të cilët emërohen nga Kuvendi me mandat pesë vjeçar. Uebsajti: www.wvro-ks.org.

⁵⁹ Ligji nr. 03/L-075 për themelimin e Zyres së Auditorit të Përgjithshëm të Kosovës dhe Zyres për Auditim të Kosovës, 15 qershor, 2008.

⁶⁰ Ligji nr. 03/L-185 për Rregullatorin e Energjisë, 15 nëntor, 2010.

⁶¹ Ligji nr. 03/L-086 për ndryshimin e Rregullores së UNMIK-ut 2004/49 për veprimtaritë e ofruesve të shërbimeve të ujësjellësit, kanalizimit dhe të mbeturinave, 15 qershor, 2008.

SHTOJCA 2: LISTA E PERSONAVE TË INTERVISTUAR

Data	Institucioni i pavarur (apo tjetër)	Përfaqësuesit
13/10/2011	Autoriteti i Aviacionit Civil	Dritan Gjonbalaj, Drejtor i Përgjithshëm
14/10/2011	Bordi Mbikëqyrës i Autoritetit të Aviacionit Civil	Kosum Kosumi, ushtrues detyre i kryesuesit të Bordit Mbikëqyrës
19/10/2011	Këshilli Kombëtar i Shkencës	Dukagjin Pupovci, Zëvendës kryesues
20/10/2011	Organi Shqyrtues i Prokurimit	Hysni Hoxha, Kryesues i Organit Shqyrtues të Prokurimit Ardian Behrami, Shef i Administratës në OSHP
20/10/2011	Bordi Këshilldhënës për Mbrojtjen e Mjedisit	Sylejman Berisha, kryetar i Bordit
25/10/2011	Këshilli i Kosovës për Trashëgiminë Kulturore	Gjejlane Hoxha, Drejtore Ekzekutive
25/10/2011	Zyra e Rregullatorit për Ujë dhe Mbeturina	Ramiz Krasniqi, Shef për Administratë dhe Financa
26/10/2011	Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik	Safet Hoxha, kryesues i Komisionit
27/10/2011	Agjencia qendrore e prokurimit (ish Agjencia e Prokurimit Publik)	Mursel Racaj, Ushtrues detyre i Drejtorit
28/10/2011	Zyra e Rregullatorit të Energjisë	Përparim Kabashi, Anëtar Bordi dhe Ardiana Bokshi, Shefe e Administratës
02/11/2011	Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale	Ahmet Tmava, Kryetar i Bordit Sami Preteni, Shef i Administratës
04/11/2011	KIPRED	Artan Venhari, Ushtrues detyre i Drejtorit
08/10/2011	Zyra e Rregullatorit për Ujë dhe Mbeturina	Raif Preteni, Menaxher
08/10/2011	Zyra e Auditorit të Përgjithshëm	Lage Olofsson, Auditor i përgjithshëm
10/11/2011	Komisioni Kosovar për kërkesat pronësore	Kathinka Hewitt
14/11/2011	Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale	Ruzhdi Jashari, Mbikqyrës kryesor Mentor Hoxha, Zëvendës Mbikqyrës kryesor Aleksandar Spasić, Anëtar i Këshillit
16/11/2011	Agjencia Kosovare e Pronës	Andy Sparks, kryesues i Bordit Mbikqyrës Scott Bowen, Drejtor Ekzekutiv
18/11/2011	Komisioni Kosovar i Konkurrencës	Avdyl Krasniqi, Sekretar i Përgjithshëm Bekim Millaku, Zyrtar prokurimi Lule Isufi, përkthyes
18/11/2011	Agjencia Kosovare e Privatizimit	Mrika Tahiri, Zëvendës Drejtore menaxhuese

21/11/2011	Komisionieri i Pavarur për Media	Naile Krasniqi, Kryeshefe Ekzekutive
21/11/2011	Bordi i Pavarur Mbikqyrës për Shërbimin Civil	Mehdi Geci, Kryesues i Bordit
24/11/2011	Bordi i Pavarur Rishqyrtues për Tatime	Skender Avdiu, Kryesues i Bordit
24/11/2011	Autoriteti i Rregullatorit të Hekurudhave	Halit Gara, Kryetar i Bordit
24/11/2011	Këshilli i Ujërave të Kosovës	Avdullah Nishori, Anëtar i Bordit
24/11/2011	Agjencia Kundër Korrupsionit	Hasan Preteni, Drejtor
02/12/2011	Bordi i Drejtorëve të RTK-së	Rahman Pacarizi, ish Kryesues i Bordit
02/12/2011	Autoriteti i Rregullatorit të Telekomunikacionit	Ekrem Hoxha, Kryesues i Bordit
07/12/2011	Komisioni Qendror i Regjistrimit	Agim Zuzaku, këshilltar i kryesuesit të Komisionit
08/12/2011	Institucioni i Avokatit të Popullit	Isa Hasani, Zëvendës Avokat i Popullit
08/12/2011	Agjencia Shtetërore për Mbrojtjen e të Dhënave Personale	Ruzhdi Jashari, Mbikqyrës kryesor Mentor Hoxha, Zëvendës Mbikqyrës kryesor
05/12/2011	Komisioni Rregullativ i Prokurimit Publik	Pranvera Krasniqi, Zyrtare e Personelit
27/12/2011	Bordi i Drejtorëve të RTK-së	Shukrie Gashi, Anëtare e Bordit Lindita Tahiri, Anëtare e Bordit